

Abstrakt

Kosterní soubor z neolitického pohřebiště datovaného do kultury s lineární keramikou ve Vedrovicích (okr. Znojmo) je počtem jedinců v rámci střeoevropského neolitu unikátní. Pohřebiště bylo rovněž údajně exkavováno celé, čehož využívá paleodemografie, napomáhající pochopení demografických procesů během neolitizace. Jedinečný soubor 110 koster ze čtyř pohřebních celků byl tak v průběhu let zkoumán více antropologickými týmy používajícími různé metody odhadu věku dožití a pohlaví (Crubézy et al., 1997; Podborský et al., 2002; Dočkalová, 2008; Lillie, 2008). Výsledky jejich analýz se různí, přičemž příčinu lze zřejmě hledat ve využitých metodách, které se liší mírou přesnosti a spolehlivosti. Hlavním cílem této práce bylo porovnat výstupy paleodemografické analýzy vycházející z údajů o věku a pohlaví jedinců z trati „Široká u lesa“ čtyř výzkumných týmů. Dále zodpovědět otázku, zda je výpovědní hodnota výsledků čtyř týmů stejná, i když se zaměřily na různé pohřební celky lokality a tím také na rozdílný počet skeletů z lokality, a k hodnocení použily jiné metody? Zároveň bylo výpočtem indexu maskulinity sledováno zastoupení mužů a žen ve vedrovické populaci dle různých týmů a v rámci trati „Široká u lesa“. Na základě syntetické tabulky integrující údaje všech týmů byla pro trať „Široká u lesa“ provedena paleodemografická analýza za využití konstrukce úmrtnostních tabulek. Parametr pravděpodobnosti úmrtí (q_x) byl porovnán s teoretickou modelovou úmrtností podle Ledermanna (1969). Parametry míry přežití (l_x) a pravděpodobnosti úmrtí (q_x) byly sledovány pomocí balíčku "mortAAR" (Müller-Scheeßel et al., 2018; 2022) v softwaru R. Z výsledků sledování rozdílů jednotlivců v syntetické tabulce vyplývá, že v datech od týmů existují diskrepance, přičemž u odhadu pohlaví se shodovaly parametry u 25 dospělých jedinců a 3 adolescentů, odhad věku dožití u 32 jedinců a oba parametry pouze u 16 jedinců. Rovněž na lokalitě převládá vyšší zastoupení žen oproti mužům (index maskulinity: 550–750), což může podporovat hypotézu selektivního pohřbívání (např. neinhumační pohřbívání mužů). Závěrem tedy lze odpovědět na otázku v názvu práce a zároveň cíl diplomové práce, že když čtyři týmy odhadují osteobiografické parametry stejných jedinců, tak pozorované rozdíly ukazují, že to není totéž. Avšak rozdíly v křivkách úmrtnosti nejsou výrazné a neupozorňují na výraznou demografickou anomálii. Paleodemografická analýza dle údajů čtyř týmů ukázala, že jde naopak o stejný obraz. Výsledné grafy ukazují na očekávatelné odlišnosti oproti modelové úmrtnosti, tj. na absenci nedospělých a starších jedinců.

Klíčová slova: paleodemografie – neolit – kultura s lineární keramikou – Vedrovice – odhad věku dožití – odhad pohlaví – úmrtnostní tabulky